

نقش نهادهای کشور در ارتقاء علوم انسانی دانشگاه‌ها و حوزه‌ها

حسین امانیان^۱

چکیده

در این تحقیق سعی شده است تا به این سؤال جواب داده شود که راهکارهای عملی برای ارتقاء علوم انسانی توسط دانشگاه‌ها، حوزه‌های علمیه و مؤسسات آموزشی - پژوهشی کدامند؟

این مقاله در سه بخش به نقش هر یک از نهادهای سه‌گانه دانشگاه‌ها، حوزه‌ها و مؤسسات آموزشی - پژوهشی پرداخته است؛ ابتدا به راهکارهای عملی دانشگاه که می‌تواند به ارتقاء علوم انسانی بیانجامد، پرداخته و مهمترین آنها بدین ترتیب برشمرده است:

- ۱ - بومی‌سازی نظریه‌های علمی علوم انسانی در دانشگاه‌ها،
- ۲ - کاربردی کردن پژوهش‌های علوم انسانی،
- ۳ - به روز کردن آموزش‌های علوم انسانی،
- ۴ - استفاده از استادان مجرب حوزه برای بعضی از دروس علوم انسانی در دانشگاه‌ها و بالعکس،

۱. دکترای علوم سیاسی

۳۲۶ راهکارهایی برای ارتقاء علوم انسانی در کشور

- ۵ - رشد روحیه خلاقیت، ابتکار و نوآوری به همراه پرهیز از خودباختگی علمی در برابر تئوری‌های غربی،
- ۶ - آزمایش‌گزاره‌های علمی علوم انسانی در بستر فرهنگی ملی و جرح و تعدیل آن‌ها،
- ۷ - ایجاد نهادی در دانشگاه‌ها برای نقد نظریه‌های وارداتی در حوزه علوم انسانی،
- ۸ - رفع تبعیضات قائل شده در دانشگاه‌ها بین شاخه‌های مختلف علوم. مقاله سپس به نقش حوزه‌های علمیه می‌پردازد و مهمترین راهکارهای حوزه را در ارتقاء علوم انسانی بدین ترتیب برمی‌شمارد:
- ۱ - تربیت علمایی برای پاسخگویی به سؤالات و شبهات در حوزه علوم انسانی،
- ۲ - گرایش حوزه‌های علمیه به سمت تدریس علوم انسانی مرتبط با علوم دینی،
- ۳ - تدوین کتب علوم انسانی مرتبط با حوزه مانند معارف، اخلاق، تاریخ اسلام و دیگر کتب درسی دانشگاه و مدارس توسط متخصصان حوزه‌های علمیه،
- ۴ - استفاده از روحانیون متخصص در یکی از رشته‌های علوم انسانی در ایجاد ارتباط با دیگر نهادهای کشور،
- ۵ - تعدیل بعضی نظریات رایج در حوزه‌ها مبنی بر غیراسلامی بودن برخی مباحث علوم انسانی در دانشگاه‌ها،
- ۶ - استفاده حوزه از امکانات گسترده خود برای ارتباط با مردم، در راستای فرهنگ‌سازی برای رشد علوم انسانی،
- ۷ - برگزاری کلاس‌های مشترک برای طلاب و دانشجویان در دروس علوم انسانی،
- ۸ - اعطای جایزه‌ای شبیه به جایزه نوبل به نخبگان رشته‌های علوم انسانی (در حوزه و دانشگاه)،
- ۹ - مرزبندی بین شاخه‌های مختلف علمی در حوزه‌ها برای تسهیل در آموزش و فراگیری علوم مختلف (به خصوص در حوزه علوم انسانی)،

نقش نهادهای کشور در ارتقاء علوم انسانی ... ۳۲۷

در مورد مؤسسات آموزشی و پژوهشی و نقش آنها در ارتقاء علوم انسانی در جامعه، نویسنده نکاتی را برمی‌شمارد:

۱- نظارت بر تشکیل مؤسسات آموزشی و پژوهشی و جلوگیری از رشد بی‌رویه آنان،

۲- ارتقاسطح علمی استادان،

۳- تلاش در تولید فکر و اندیشه بومی در حوزه علوم انسانی،

۴- زمینه‌سازی برای تضارب آراء و افکار گوناگون در زمینه علوم انسانی،

۵- ارائه دستاوردها، یافته‌ها و تولیدات فکری محققان و اندیشمندان گوناگون به جامعه،

۶- جلوگیری از موازی‌کاری مؤسسات مختلف و کمک به ایجاد ارتباط میان مراکز آموزشی، علمی و تحقیقاتی کشور و همچنین میان پژوهشگران و کارشناسان علوم انسانی به منظور انتقال و تبادل آموخته‌ها و تجربیات و کسب دستاوردهای تازه علمی،

۷- جلوگیری از اعطاء بی‌رویه مدارک مختلف علمی در حوزه علوم انسانی در مؤسسات آموزشی و پژوهشی،

۸- تلاش برای ایجاد رشته‌های جدید و تازه در علوم انسانی،

۹- تبیین تفکر اسلامی شیعی در عرصه اندیشه‌های علوم انسانی و بهره‌گیری از غنای این مکتب.

نویسنده در پایان نتیجه‌گیری می‌کند که همکاری دو نهاد حوزه و دانشگاه با یکدیگر، به یک جهش سریع در ارتقاء علوم انسانی خواهد انجامید و نهضت نرم‌افزاری و تولید علم نیز به این جریان قوت خواهد بخشید.

واژگان کلیدی: علوم انسانی، دانشگاه‌ها، حوزه‌های علمیه، ارتقاء علوم انسانی، ایران